

RİYÂZÜ'Ş-ŞU'ARÂ TEZKİRESİNDE ŞAİRLERLE İLGİLİ ÖLÜM İFADELERİ ÜZERİNE BİR İNCELEME An Analysis on the Death Expressions of Poets in Riyâzü'ş-Şu'arâ

Baha RJOUB

Yüksek Lisans Öğrencisi, Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, baha.rjoub@ogr.dpu.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0003-0842-9883>

Ersen ERSOY

Prof. Dr., Dumlupınar Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, ersenersoy@hotmail.com, <https://orcid.org/0000-0002-2553-7889>

Makale Bilgisi

Geliş/Received: 23.03.2023
Kabul/Accepted: 29.04.2023

DOI: 10.51592/kulliyat.1269773

Anahtar Kelimeler

Riyâzi, Riyâzü'ş-Şu'arâ, ölüm ifadesi, tezkire, şair.

Keywords

Riyâzi, Riyâzü'ş-Şu'arâ, death expression, tezkire, poet.

ÖZ

Riyâzi, XVII. yüzyıl tezkirecilerindedir. *Riyâzü'ş-Şu'arâ* tezkiresinde diğer tezkirelerdeki gibi şairlerin biyografilerinden bahsedilmektedir. Eserde 423 şair biyografisi bulunmaktadır. Bu çalışmada tezkirede geçen şairlerin ölüm ifadelerinin üzerinde durulmuştur. Yazar, ölüm ifadelerini farklı biçim ve ifadelerle betimlemiştir. Çalışmada geçen ölüm ifadeleri üç ayrı gruba ayrılmıştır. Gruplar en çok kullanılan ifadeden en az kullanılan ifadeye doğru sıralanmıştır. Her grup çeşitli ifadelerden oluşmaktadır. Birinci grup 11 ifadeden, ikinci grup 68 mısradan, üçüncü grup ise 15 tabirden oluşmaktadır. Ayrıca metinde bazı ifadeler birden fazla tekrarlanmıştır. Daha sonra bulunan gruplar genel verilen ifade sayısı ile birlikte tablo hâlinde verilmiştir. Son olarak tezkirede bulunan ama haklarında ölüm ifadesine yer verilmeyen şairlerin ismi sayfa numarasıyla birlikte tabloya aktarılmıştır. Yapılacak olan inceleme ölümün sade ifadelerle, ölümün şiir suretiyle verilen ifadelerle ve sanatlı olarak verilen tabirlerle olacaktır. Bu çalışmanın temel amacı, Riyâzi'nin yazdığı biyografik bilgiler üzerinde değil, bu bilgilerdeki "ölüm" ve "ölüm"ü tanımlayan ifadeler üzerinde durmaktır.

ABSTRACT

Riyâzi, 17th century it is known that he is one of the holder of the tezkire. In the Tezkire of *Riyâzü'ş-Şu'arâ*, like the other tezkires, she mentions the biographies of the poets. There are 423 poet biographies in the text. In this study, the death expressions of the poets in the Tezkire are emphasized. The author has described the expressions of death in different forms and methods. The death statements mentioned here are divided into three separate groups. Groups are classified according to the maximum and minimum number. Each group consists of various expressions. The first group consists of 11 verses, the second group consists of 68 lines, and the third group consists of 15 phrases. In addition, some expressions in the text are repeated more than once. The groups found later are given in a table with the general number of expressions given. Finally, the names and page numbers of the poets who were in the biographies but were not given death statement were transferred to the table. The examination to be made will be with simple expressions of death, expressions given by poetry and expressions given artistically. The main purpose of this study is not focused on the biographical information written by Riyâzi, but on the expressions describing "death" and "death" in this information.

Atıf/Citation: Rjoub, B.; Ersoy, E. (2023). "Riyâzü'ş-Şu'arâ Tezkiresinde Şairlerle İlgili Ölüm İfadeleri Üzerine Bir İnceleme". *Külliyyat, Osmanlı Araştırmaları Dergisi*, S.19 (Nisan), 57-78.

Sorumlu yazar/Corresponding author: Baha RJOUB. baha.rjoub@ogr.dpu.edu.tr

Giriş

Ölüm, hayatın kaçınılmaz sonudur ve cana sızan olayların çoğu ölümden ağlayan bir göz ve kederle dolan bir yürektir. Ölümün derin bir felsefesi vardır, ayrıntıları hüznle doludur. Bu yüzden kalpler onun zikrine yabancılaşır, ruhlar ondan korkar. Ölüm dönüşü olmayan bir yolculuktur ve bu yolculuğun kolay olup olmadığını kimse bilmez. Çünkü ölümün etrafında belirsizlik hakimdir ve ölümü ancak cenâb-ı Allah bilir. Cenâb-ı Hak kullarını ölümle kahretti, kullar bilsinler ki, ancak Cenab-ı Hak hayat vermeye kadirdir, ölüm ve dirilik de yalnız O'nun elindedir.

Türk edebiyatında ölüm üzerine söylenen şiirler ve yazılar bulunmaktadır. “Ölüm insanın karşılaştığı en sarsıcı olaylardan biridir. Bu yönüyle sanatın hemen her alanına konu edilmiştir. Ölüm karşısındaki aczin ifade edilmesi, duyulan üzüntünün dile getirilmesi maksadıyla sanatın çeşitli alanlarına başvurulmuştur. Ölüme dair nesirler ve şiirler konuları itibarıyla en lirik örnekleri oluştururlar. Klasik Türk edebiyatının divanlarında ve tezkirelerinde manzum ve mensur eserlerin bazıları çeşitli yönleriyle ölüm kavramını değerlendirirken, bazıları da ölen kişinin çeşitli özelliklerini anlatmak ve duyulan üzüntüyü dile getirmek üzere söylenmiştir” (Tavukçu, 2009 ;59-60).

“**Riyâzî**, XVII. yüzyılın önemli tezkire müelliflerinden biri olan ve asrın tanınmış âlimlerinden Mustafa Birgili'nin oğlu olan Riyâzî'nin asıl adı Mehmed'tir. Birgili ailesine mensup olan Riyâzî, fizik ve matematik gibi çeşitli ilim dallarıyla ilgilenmiş, bunların yanında şiirle de uğraşmıştır. Osmanlı tarihinde derin etkiler bırakmış Kadızâdelileler hareketine de şahit olan Riyâzî, uzun bir süre mülâzımlık yapmış, akabinde kadılık ve müderrislik görevlerinde bulunmuş; müelliflikle de meşgul olmuştur” (Rjoub, 2022;405).

Riyâzû's-Şu'arâ baştan sona incelendiğinde Riyâzî'nin şairlerin ölümleri hakkında bilgi verirken ölüm ifadelerini birbirinden farklı şekillerde kullandığı görülmektedir. Riyâzî, eserinde birisinin nasıl öldüğünü anlatırken bazen sadece “fevt oldu/ terk-i dünyâ'yı fânî etti/ gark oldu gibi basit ve doğrudan ölümü ifade eden sözcükler kullanırken bazen şiirsel bir söylem tarzında edebî benzetmelerle dolu olarak eserde adı geçenlerin ölümlerini dile getirmiştir. Hazırlanan çalışma Riyâzî'nin Riyâzû's-Şu'arâ adlı eserinde yer alan ölüm ifadelerini derleyerek bir tasnife tabi tutmak ve Riyâzî'nin nesir ve nazım yönünü nasıl kullandığına dikkat çekmeyi hedeflemektedir (Bahadır, 2019: 28).

Diğer tezkire ve edebî kaynaklarda olduğu gibi Riyâzû's-Şu'arâ tezkiresinde de Riyâzî, şairlerin hayatlarından, eserlerinden, doğum yerlerinden, hayatları boyunca işgal ettikleri mansıplardan ve ölümle ilgili ifadelerden bahsetmiştir. Bu çalışmada tezkirede kullanılan ölüm ifadelerinin üzerine odaklanılmıştır. Riyâzî, tezkiresinde ağıdalı bir dil kullanmış, şiirlerin çoğu Türkçenin yanı sıra Arapça ve Farsça kelimeler de içermektedir.

Hazırlanan çalışmada Riyâzû's-Şu'arâ tezkiresinde bulunan bütün ölüm ifadeleri tespit edilip birkaç gruba ayrılmıştır. Gruplar en çok kullanılan ifadeden en az kullanılan ifadeye doğru sıralanmıştır. Her grupta çeşitli ölüm ifadeleri bulunmaktadır. Açıklama gerektiren ifadeler izah edilmiştir. Bazı ifadeler günümüzde hala kullanılmaktadır. Tezkirede bahsedilen şairin adı ve bu adın zikredildiği sayfa numaraları, Namık Açıköz tarafından hazırlayan “Riyâzî Muhammed Efendi Tezkiretû's-Şu'arâ” adlı esere dayanarak dipnotta verilmiştir.

1. Yalın İfadelerle Verilen Ölüm Tabirleri

Ölüm genellikle sade bir üslupla anlatılır. Riyâzî, *Riyâzû'ş-Şu'arâ* tezkiresinde şairlerin çoğunu ölümleriyle ilgili basit bir şekilde ifade etmeye çalışmıştır. Tezkireyi incelerken 11 tane basit ölüm ifadesi tespit edilmiştir. Bu ifadeler şöyledir: Fevt olmak, intikâl eylemek/etmek, mülk-i ademe sefer etmek, ömri hatm olmak, Teslîm-i rûh etmek, şehîd/shêhâdet olmak, Şerbet-i şehâdet içmek, gark olmak, terk-i dünyâ-yı fânî etmek, dünyâ-yı vedâ etmek/vedâ-i âlem-i fenâ etmek/ vedâ-i cihân-ı fânî etmek, çok gitmeyip gitmişti, mevte rıza vermiş.

1.1. Fevt olmak:

Fevt olmak, tezkirelerde ve diğer kaynaklarda karşımıza en çok çıkan ölüm ifadesidir. Fevt, vefat etmek ölmek anlamındadır. *Riyâzû'ş-Şu'arâ* tezkiresinde fevt olmak ifadesi 250 defa şair biyografilerinde geçmiştir.

"İntihâ tokuz yüz seksen iki Cemâziyü'l-evvelisinde fevt olup ...¹; Tokuz yüz ikide fevt olup...²; Tokuz yüz elli beşde fevt olmuştur³; Tokuz yüz seksen ikide fevt olmuştur⁴;... dâhilinde iken fevt olup...⁵; Tokuz yüz toksan üçde fevt olup...⁶; Bin otuz dörtde fevt olmuştur⁷; Tokuz yüz kırk beşde Yeñice'de fevt oldu⁸; Amasya'da fevt olmuştur⁹; tokuz yüz seksen beşde fevt olmuştur¹⁰; Biñde fevt oldu¹¹; Tokuz yüz seksen üçde Edirne'de fevt olup...¹²; Biñ on tokuzda fevt olup...¹³; Tokuz yüz seksen sekizde Mısır'da fevt olmuştur¹⁴; Biñ sekizde fevt olup...¹⁵; Biñ yirmide İstanbul'da fevt olmuştur¹⁶; Tokuz yüz elli dörtde fevt olup...¹⁷; Biñ tokuzda Mısır'da fevt oldu¹⁸; müderris iken fevt olmuştur¹⁹; Sultân Selîm-i kadîm devrinde fevt olmuştur²⁰; Biñ yirmi beşde İstanbul'da fevt olmuştur²¹; Tokuz yüz kırk birde fevt olup²²; Biñ üçde İstanbul'da fevt oldu²³; tokuz yüz elli sekizde fevt oldu²⁴; Tokuz yüz yetmiş yedide Çorlu'da fevt olmuştur²⁵; Biñ altıda fevt olup...²⁶; Biñ yirmi yedide İstanbul'da fevt olup...²⁷; Tokuz yüz toksan beşde

¹ Ebu's-Su'ûd Hâce Çelebi, 42.

² Ahmed Paşa, 47.

³ Edâyi, 52.

⁴ Edâyi-i Diger, 53

⁵ Edîbî, 54.

⁶ Âzerî, 56.

⁷ Es'ad Efendi, 61.

⁸ Uşûlî, 62.

⁹ Âftâbî, 62.

¹⁰ Âgehî, 63.

¹¹ Emânî, 64.

¹² Emrî, 69.

¹³ Ümîdî-f Diger, 73.

¹⁴ Emîrî, 74.

¹⁵ Emînî, 75.

¹⁶ İnsân-ı Kâmil, 75.

¹⁷ Enverî, 78.

¹⁸ Ehî, 80.

¹⁹ Âhî, 82.

²⁰ Bâlî, 90.

²¹ Bezmî-i Nâ-bînâ, 90

²² Basîrî, 91.

²³ Bekâyî-i İznîkî, 93.

²⁴ Bahârî, 93.

²⁵ Behîştî, 95.

²⁶ Beyânî, 96.

²⁷ Tîgî Beg, 97.

fevt olup...²⁸; Manastır'da fevt oldu²⁹; Sultân Selîm-i kadîm devrinde fevt oldu³⁰; Evâhir-ı devr-i Sultân Bâyezîdî'de fevt olmuşdur³¹; Tokuz yüz toksan birde fevt olup...³²; Biñ dörtde fevt oldukda...³³; Tokuz yüz altmış tokuzda fevt olmuşdur³⁴; Vize'de kâdî iken fevt oldu³⁵; Edirne'de fevt olmuşdur³⁶; Dimetoka'da kâdî iken fevt olmuşdur³⁷; Filibe'de kâdî iken fevt olmuşdur³⁸; Biñ on ikide fevt olup...³⁹; Biñ yirmi beşde İstanbul'da fevt oldu⁴⁰; Tokuz yüz toksan yedide fevt olup...⁴¹; Biñ yirmi üçde Mısır'da fevt oldu⁴²; kâdî iken fevt olmuşdur⁴³; müderris olup anda fevt olmuşdur⁴⁴; Biñ on dörtde Şâm-ı Şerîf'de fevt oldu⁴⁵; Biñ on üçde Belgrad'da fevt olmuşdur⁴⁶; Biñ on üçde fevt olup...⁴⁷; Tokuz yüz yirmi ikide fevt olmuşdur⁴⁸; Varda'da fevt oldu⁴⁹; Edirne'de fevt olmuşdur⁵⁰; Biñ on beşde fevt olmuşdur⁵¹; Tokuz yüz toksan altıda fevt olmuşdur⁵²; tokuz yüz yetmiş ikide fevt olmuşdur⁵³; İstanbul'da fevt olup...⁵⁴; Tokuz yüz yetmiş sekizde fevt olup...⁵⁵; biñ dörtde fevt olmuşdur⁵⁶; Biñde fevt olup...⁵⁷; Tokuz yüz elli dörtde fevt olup...⁵⁸; Tokuz yüz altmış dörtde fevt olup...⁵⁹; hudûd-ı hamsinde fevt olmuşdur⁶⁰; Yetmiş altıda fevt olup...⁶¹; İstanbul'da fevt oldu⁶²; Tokuz yüz elli üçde fevt olup...⁶³; İstanbul'da fevt olmuşdur⁶⁴; Biñ yirmi üçde fevt oldu⁶⁵; Biñ yirmi birde fevt olmuşdur⁶⁶; Biñ yirmi yedide fevt olup...⁶⁷; Tokuz yüz seksen ikide fevt

²⁸ Sâni Beg, 98.

²⁹ Celâlî Beg, 104.

³⁰ Celîlî, 104.

³¹ Cemâlî, 105.

³² Cemâlî-i Diğer, 107.

³³ Cinânî, 108.

³⁴ Cenâbî Paşa, 109

³⁵ Cüvânî, 110.

³⁶ CEVRÎ, 110.

³⁷ Cevherî, 111.

³⁸ Hâletî-i Kadîm, 113.

³⁹ Dervîş Hâletî, 117.

⁴⁰ Hibrî, 118.

⁴¹ Hasan Çelebi, 120.

⁴² Hasîbî, 121.

⁴³ Kefevî Hüseyin Efendi, 122.

⁴⁴ Hıfzî, 123.

⁴⁵ Hilmî, 124.

⁴⁶ Hilmî-i Diğer, 124.

⁴⁷ Halîmî, 125.

⁴⁸ Halîmî-i Diğer, 126.

⁴⁹ Hayretî, 129.

⁵⁰ Hâtemî-i Diğer, 131.

⁵¹ Hâkânî, 132.

⁵² Hâlisî, 133.

⁵³ Hâverî, 134.

⁵⁴ Hatmî, 134.

⁵⁵ Hudâyî, 136.

⁵⁶ Hüsrev, 137.

⁵⁷ Hüsrevî, 138.

⁵⁸ Hızrî, 138.

⁵⁹ Hayâlî Beg, 144

⁶⁰ Derûnî-i Diğer, 147.

⁶¹ Derûnî-i Diğer, 148.

⁶² Dürrî, 151.

⁶³ Zâtî, 156.

⁶⁴ Zihnî, 156.

⁶⁵ Zihnî-i Diğer, 157.

⁶⁶ Zihnî-i Diğer, 157.

⁶⁷ Râzî Çelebi, 158.

olup...⁶⁸;... Şuhûd'da fevt oldı⁶⁹; İstanbul'da fevt olmışdur⁷⁰; Mısır'da seccâde-nişîn-i şerî'at iken fevt oldı⁷¹; Tokuz yüz seksen yedide fevt olup...⁷²; Tokuz yüz seksen beşde fevt olup...⁷³; Tokuz yüz seksen üçde fevt olmışdur⁷⁴; Dârü'l-hadîs mütevellîsi iken fevt olmışdur⁷⁵; Tokuz yüz toksan tokuzda fevt olup...⁷⁶; Sivas'da fevt olmışdur⁷⁷; İstanbul'da fevt olup...⁷⁸; Tokuz yüz yirmi sekizde fevt olmışdur⁷⁹; Biñ on sekizde fevt olup...⁸⁰; Şâm'da fevt oldı⁸¹; tokuz yüz elli üçde fevt olmışdur⁸²; Tokuz yüz altmışda fevt olmışdur⁸³; Tokuz yüz altmış üçde fevt olmışdur⁸⁴; Tokuz yüz altmış hudûdında fevt olmışdur⁸⁵; İstanbul'da fevt olup...⁸⁶; Tokuz yüz yetmiş birde fevt olup...⁸⁷; Tokuz yüz altmış tokuzda fevt olmışdur⁸⁸; Hudûd-ı tis'inde fevt olmışdur⁸⁹; Tokuz yüz seksen ikide fevt olup...⁹⁰; Tokuz yüz kırk beşde fevt olmışdur⁹¹; mesned-nişîn-i kazâ iken fevt olmışdur⁹²; İstanbul'da fevt olmışdur⁹³; Tokuz yüz yetmiş tokuzda fevt olmışdur⁹⁴; Tokuz yüz toksan yedide fevt oldukda⁹⁵; Tokuz yüz elli beşde fevt olmışdur⁹⁶; İstanbul'da fevt olmışdur⁹⁷; Tokuz yüz seksen sekizdefevt oldı⁹⁸; Tokuz yüz otuz altıda fevt olmışdur⁹⁹; Biñ on dörtde fevt olmışdur¹⁰⁰; Devr-i Sultân-Murâd-ı Sâñide fevt olup...¹⁰¹; yetmiş birde fevt olmışdur¹⁰²; tokuz yüz seksen sekizde fevt oldı¹⁰³; Silistre'de fevt oldı¹⁰⁴; Biñde fevt oldı¹⁰⁵; Tokuz yüz toksan yedide fevt oldı¹⁰⁶; Tok¹⁰⁷uz yüz toksan yedide fevt olup...¹⁰⁸; Tokuz yüz yetmiş üçde fevt

- ⁶⁸ Re'yi, 158.
⁶⁹ Re'yi-i Diger, 159.
⁷⁰ Rahîkî, 161.
⁷¹ Rızâyî, 162.
⁷² Rızâyî-i Diger, 162.
⁷³ Rızâyî-i Diger, 163.
⁷⁴ Ref'î-i Leng, 164.
⁷⁵ Refikî, 164.
⁷⁶ Remzî, 165.
⁷⁷ Remzî, 165.
⁷⁸ Revânî, 168.
⁷⁹ Rûhî, 168
⁸⁰ Rûhî-i Diger, 169.
⁸¹ Rûhî-i Diger, 170.
⁸² Riyâzî, 171.
⁸³ Zârî, 171.
⁸⁴ Zînetî, 171.
⁸⁵ Sâ'ilî, 176.
⁸⁶ Sipâhî, 177.
⁸⁷ Sehâbî, 177.
⁸⁸ Sürûrî, 178.
⁸⁹ Sırrî, 179.
⁹⁰ Sırrî-i Diger, 180.
⁹¹ Sa'dî Efendi, 181.
⁹² Su'ûdî, 184.
⁹³ Sa'yi, 184.
⁹⁴ Selmân, 185.
⁹⁵ Semâ'î, 187.
⁹⁶ Sehî Beg, 189.
⁹⁷ Süheylî, 189.
⁹⁸ Şemsî, 193.
⁹⁹ Şem'î, 194.
¹⁰⁰ Şöhretî, 197.
¹⁰¹ Şeyhî, 198.
¹⁰² Şeyhî-i Diger, 198.
¹⁰³ Şeydâ, 200.
¹⁰⁴ Şîrî, 200.
¹⁰⁵ Şâbirî, 200
¹⁰⁶ Sâdik, 201.

olup...¹⁰⁹; İstanbul'da fevt olmuşdur¹¹⁰; Tokuz yüz toksan üçde fevt olmuşdur¹¹¹; Sofya kâdîsı iken fevt olmuşdur¹¹²; İstanbul'da fevt olup...¹¹³; Ba'lbek'de kâdî iken fevt olmuşdur¹¹⁴; evâ'il-i saltanatında fevt olup...¹¹⁵; Tokuz yüz kırk birde fevt olmuşdur¹¹⁶; Biñ beşde fevt oldı¹¹⁷; evâ'il-i saltanatında fevt olmuşdur¹¹⁸; İstanbul'da fevt olmuşdur¹¹⁹; Biñ yirmi altıda fevt olup...¹²⁰; Haleb'de fevt olmuşdur¹²¹; İstanbul'da fevt oldı¹²²; Seferihisâr'da fevt oldı¹²³; Tokuz yüz yetmiş tokuzda fevt olup...¹²⁴; Biñ sekizde Cidde Begi iken fevt olmuşdur¹²⁵; İstanbul'da fevt oldı¹²⁶; tokuz yüz kırk üçde fevt olmuşdur¹²⁷; Tokuz yüz toksan altıda fevt olup...¹²⁸; Tokuz yüz birde fevt olup...¹²⁹; İstanbul'da mat'ünen fevt olmuşdur¹³⁰; Prevadi'den ma'zûl iken fevt oldı¹³¹; Tokuz yüz toksanda fevt oldukda...¹³²; Biñ on altıda fevt olmuşdur¹³³; İstanbul'da fevt oldı; Tokuz yüz yetmiş dördte fevt olmuşdur¹³⁴; Tokuz yüz seksen dördte fevt olup...¹³⁵; Narda kâdîsı iken fevt olup...¹³⁶; Sultân Selîm-i kadîm devrinde fevt olmuşdur¹³⁷; Biñ on altıda fevt oldı¹³⁸; İstanbul'da fevt oldı¹³⁹; kasaba-i Baf kâdîsı iken fevt olmuşdur¹⁴⁰; Tokuz yüz seksen üçde fevt olmuşdur¹⁴¹; Tokuz yüz toksan üçde fevt oldukda...¹⁴²; Tokuz yüz seksen altıda fevt olmuşdur¹⁴³; Edirne'de fevt oldukda...¹⁴⁴; Biñ üçde Serfice kâdîsı iken fevt olmuşdur¹⁴⁵; Vize kâdîsı iken

¹⁰⁷ 'Azîzî, 230.

¹⁰⁸ Sâfi, 202.

¹⁰⁹ Şâlih Efendi, 202.

¹¹⁰ Sâni'î, 203.

¹¹¹ Sâni'î-i Diger, 203.

¹¹² Subhî, 203.

¹¹³ Sabrî, 205.

¹¹⁴ Sabûhî, 206.

¹¹⁵ Safâyî, 207.

¹¹⁶ Sun'î, 208.

¹¹⁷ Sun'î-i Leng, 209.

¹¹⁸ Zamîrî, 209.

¹¹⁹ Tâli'î, 210.

¹²⁰ Tab'î, 211.

¹²¹ Tab'î-i Diger, 211.

¹²² Ârifî, 214.

¹²³ Ârifî-i Diger, 214.

¹²⁴ Âşık, 215.

¹²⁵ Âlî, 219.

¹²⁶ 'Abdu'llâh Efendi, 219.

¹²⁷ 'Abdî-i Diger, 221.

¹²⁸ 'İzârî, 225.

¹²⁹ 'İzârî-i Diger, 225.

¹³⁰ 'Arşî-i Diger, 226.

¹³¹ 'İzzetî, 227.

¹³² 'Azmî Efendi, 228.

¹³³ 'Azmî, 228.

¹³⁴ 'İşretî, 230.

¹³⁵ 'Aşkî, 231.

¹³⁶ 'Aşkî-i Diger, 231.

¹³⁷ 'Atâ, 232.

¹³⁸ 'Atûfî, 236.

¹³⁹ 'İlmî, 237.

¹⁴⁰ 'İlmî-i Diger, 238.

¹⁴¹ 'Ulûmî, 238.

¹⁴² 'Ulvî, 241.

¹⁴³ 'Ulvî-i Diger, 241.

¹⁴⁴ 'Alî Efendi, 243.

¹⁴⁵ 'İmadi, 244.

*fevt olmışdur*¹⁴⁶; *Biñ dörtde fevt oldı*¹⁴⁷; *Tokuz yüz seksen ikide fevt olmışdur*¹⁴⁸; *İstanbul'da fevt olmışdur*¹⁴⁹; *Mekke-i Mükerrreme'de fevt olup...*¹⁵⁰; *Tokuz yüz yirmi tokuzda fevt olup...*¹⁵¹; *Burusa'da fevt oldı*¹⁵²; *Biñ otuz birde fevt olup...*¹⁵³; *Tokuz yüz seksen sekizde fevt oldı*¹⁵⁴; *Biñ yirmi ikide fevt oldı*¹⁵⁵; *Kütahya'da fevt olup...*¹⁵⁶; *Tokuz yüz altmış üçde fevt olmışdur*¹⁵⁷; *Tokuz yüz otuz sekizde fevt olmışdur*¹⁵⁸; *Sultân Selîm-i kadîm devrinde fevt olmışdur*¹⁵⁹; *tokuz yüz toksan ikide fevt olmışdur*¹⁶⁰; *Tokuz yüz yetmiş sekizde fevt olmışdur*¹⁶¹; *Biñ yirmi altıda fevt olmışdur*¹⁶²; *Biñ yirmide fevt olup...*¹⁶³; *Üsküdar kâdîsı iken fevt olup...*¹⁶⁴; *müderriş iken fevt olmışdur*¹⁶⁵; *Tokuz yüz elli tokuzda fevt olup...*¹⁶⁶; *Tokuz yüz elli altıda fevt olmışdur*¹⁶⁷; *Biñ huğûdında fevt olup...*¹⁶⁸; *Tokuz yüz yetmişde fevt olmışdur*¹⁶⁹; *Tokuz yüz seksen yedide fevt olup...*¹⁷⁰; *Tokuz yüz elli ikide fevt olmışdur*¹⁷¹; *kâdî iken fevt oldı*¹⁷²; *Sultân Mehemed-i sâlis devrinde fevt olup*¹⁷³; *Tokuz yüz seksen sekizde fevt oldı*¹⁷⁴; *Tokuz yüz yetmiş ikide fevt olmışdur*¹⁷⁵; *Tokuz yüz otuz sekizde fevt oldukda...*¹⁷⁶; *Biñ on sekizde fevt oldı*¹⁷⁷; *Tokuz yüz yetmiş ikide fevt olmışdur*¹⁷⁸; *Mısır'da fevt olmışdur*¹⁷⁹; *Mısır'da fevt olmışdur*¹⁸⁰; *tokuz yüz kırk ikide fevt olmışdur*¹⁸¹; *Biñ sekizde fevt oldı*¹⁸²; *İstanbul'da fevt oldı*¹⁸³; *İstanbul'da fevt oldı*¹⁸⁴; *Biñ sekizde Şâm-ı*

¹⁴⁶ 'Amrî, 245.

¹⁴⁷ 'Ömer Beg, 245.

¹⁴⁸ Gubârî, 247.

¹⁴⁹ Garîbî, 248.

¹⁵⁰ Gazâlî, 249.

¹⁵¹ Gammî, 249.

¹⁵² Ganî Efendi, 250.

¹⁵³ Fâyizî, 253.

¹⁵⁴ Firâkî, 255.

¹⁵⁵ Fûrûgî, 256.

¹⁵⁶ Fazlî, 257.

¹⁵⁷ Fuzûlî, 260.

¹⁵⁸ Figânî, 262.

¹⁵⁹ Fakîrî, 262.

¹⁶⁰ Dervîş Fikrî, 263.

¹⁶¹ Fevrî, 265.

¹⁶² Fehmî-i Diger, 266.

¹⁶³ Feyzî, 267.

¹⁶⁴ Feyzî-i Diger, 267.

¹⁶⁵ Kâdirî, 268.

¹⁶⁶ Kadrî, 270.

¹⁶⁷ Kurbî, 274.

¹⁶⁸ Kalender, 275.

¹⁶⁹ Kâtibî, 276.

¹⁷⁰ Kâmî, 276.

¹⁷¹ Kâmî-i Diger, 277.

¹⁷² Kirâmî, 278.

¹⁷³ Kelâmî, 279.

¹⁷⁴ Günâhî, 281.

¹⁷⁵ Le'âlî, 281.

¹⁷⁶ Lâmi'î, 282.

¹⁷⁷ Lisânî, 283.

¹⁷⁸ Latîf, 284.

¹⁷⁹ Latîfî, 284.

¹⁸⁰ Lem'î, 285.

¹⁸¹ Me'âlî, 286.

¹⁸² Mânî, 287.

¹⁸³ Müttakî, 288.

¹⁸⁴ Misâlî, 289.

Şerîf'de fevt olmuşdur¹⁸⁵; Tokuz yüz elli dördte fevt olmuşdur¹⁸⁶; Evahir-i devr-i Murâdî'de fevt olmuşdur¹⁸⁷; Belgrad'da fevt oldu¹⁸⁸; Biñ altıda fevt olmuşdur¹⁸⁹; tokuz yüz yetmiş birde fevt olup...¹⁹⁰; Isparta'da fevt oldu¹⁹¹; Tokuz yüz on sekizde fevt olmuşdur¹⁹²; Tokuz yüz toksan üçde fevt olmuşdur¹⁹³; Biñ dördte fevt olmuşdur¹⁹⁴; İstanbul'da fevt oldu¹⁹⁵; Tokuz yüz toksan yedide fevt oldu¹⁹⁶; Üsküdar'da fevt oldu¹⁹⁷; Evâ'il-i devr-i Sultân Bâyezîd Hân'da fevt olmuşdur¹⁹⁸; Biñ on sekizde fevt oldu¹⁹⁹ tokuz yüz altmış yedide fevt olmuşdur²⁰⁰; Biñ birde fevt olup...²⁰¹; Kayseriyye'de fevt oldu²⁰²; Otuz ikide Ereğ kâdîsî iken fevt oldu²⁰³; Biñ birde fevt olup...²⁰⁴; Tokuz yüz yetmiş sekizde fevt olup...²⁰⁵; Biñ on üçde fevt oldu²⁰⁶; Tokuz yüz on dördte fevt olup...²⁰⁷; Biñ on sekizde fevt olmuşdur²⁰⁸; Tokuz yüz yetmiş beşde fevt olmuşdur²⁰⁹; Sultân Selîm-i kadîm devrinde fevt olmuşdur²¹⁰; Tokuz yüz elli beşde fevt olmuşdur²¹¹; Gelibolı'da fevt oldu²¹²; Hudûd-ı semâninde fevt olup...²¹³; Devr-i Süleymanî'de fevt olmuşdur²¹⁴; İstanbul'da fevt olup...²¹⁵; Biñ beşde fevt olmuşdur²¹⁶; Mısır'da fevt olmuşdur²¹⁷; Tokuz yüz altıda fevt oldu²¹⁸; Biñ yedide fevt oldu²¹⁹; Biñ yirmi yedide fevt oldu²²⁰; Mekke-i Mükerrreme'de fevt oldu²²¹; Biñde fevt oldu²²²; Bursa'da fevt oldu²²³; Ka'be'de mücâvir iken fevt oldu²²⁴; Üsküb'de fevt oldu²²⁵; Edirne'de

¹⁸⁵ Muhîti, 293.

¹⁸⁶ Muhyî, 293.

¹⁸⁷ Muhtârî, 294.

¹⁸⁸ Müdâmî, 294.

¹⁸⁹ Medhî, 295.

¹⁹⁰ Merdümî, 295.

¹⁹¹ Müslimî, 296.

¹⁹² Mesîhî, 297.

¹⁹³ Meşâmî, 298.

¹⁹⁴ Meşkî, 298.

¹⁹⁵ Mu'îdî-i Diger, 299.

¹⁹⁶ Makâlî, 300.

¹⁹⁷ Makâlî-i Diger, 301.

¹⁹⁸ Melîhî, 302.

¹⁹⁹ Minnetî, 302.

²⁰⁰ Mîrî, 303.

²⁰¹ Meylî, 304.

²⁰² Meylî-i Diger, 304.

²⁰³ Nâzükî, 308.

²⁰⁴ Nâmî, 309.

²⁰⁵ Nâmî-i Diger, 309.

²⁰⁶ Nâmî-i Diger, 310.

²⁰⁷ Necâtî Beg, 314.

²⁰⁸ Nahîfî, 315.

²⁰⁹ Nişânî, 316.

²¹⁰ Neşrî, 317.

²¹¹ Nazmî, 318.

²¹² Ni'metî, 318.

²¹³ Nigârî, 319.

²¹⁴ Nigâhî, 320.

²¹⁵ Niksarî, 321.

²¹⁶ Nemâyî, 321.

²¹⁷ Nûrî, 321.

²¹⁸ Nevâyî, 322.

²¹⁹ Nev'î, 326.

²²⁰ Nihâlî-i Diger, 328.

²²¹ Nihânî, 329.

²²² Nihânî-i Diger, 330.

²²³ Niyâzî, 330.

²²⁴ Vâsî'î, 331.

*fevt olmuşdur*²²⁶; *Yeñibâzâr'da fevt olmuşdur*²²⁷; *Biñ on hudûdında fevt olmuşdur*²²⁸; *Selanik'de fevt oldı*²²⁹; *Mısr'da biñ on tokuzda fevt oldı*²³⁰; *Eregli'de fevt olmuşdur*²³¹; *hâssa-i harc emîni iken fevt oldı*²³²; *tokuz yüz elli sekizde fevt olmuşdur*²³³; *Evâsit-ı devr-i Murâdî'de fevt olmuşdur*²³⁴; *Malgara kâdîsi iken fevt olmuşdur*²³⁵; *Tokuz yüz toksan yedide fevt olup...*²³⁶; *Biñde fevt olup...*²³⁷; *biñ hudûdında fevt oldı*²³⁸; *Edirne'de fevt oldı*²³⁹; *Üsküdar'da fevt olup...*²⁴⁰; *Tokuz yüz altmış beşde fevt olmuşdur*²⁴¹; *Tokuz yüz toksan birde fevt olup...*²⁴²; *Tokuz yüz seksen hudûdında fevt olmuşdur*²⁴³; *Hudûd-ı hamsinde fevt olmuşdur*²⁴⁴; *İstanbul'da fevt oldı*²⁴⁵; *Tokuz yüz altmış hudûdında fevt olmuşdur*²⁴⁶; *sılasında fevt olmuşdur*²⁴⁷; *Tokuz yüz yetmiş altıda fevt olup...*²⁴⁸; *Biñ on yedide fevt oldı*²⁴⁹; *Tokuz yüz elli üçde fevt olup...*²⁵⁰

1.2. İntikâl Etmek/intikâl eylemek:

Riyâzî, ahirete geçmek, göçmek anlamında bu şekilde de kullanmıştır. Hem intikâl etmek hem de intikâl eylemek suretiyle aktarmıştır. *Riyâzü'ş-Şu'arâ* tezkiresinde bu ölüm tabiri 6 defa geçmiştir.

*"Tokuz yüz yetmiş yedide intikâl itmişdür*²⁵¹; *Evâ'il-i devr-i Süleymânî'de intikâl eyledi*²⁵²; *Tokuz yüz yirmi üçde intikâl itmişdür*²⁵³; *Evâhir-i devr-i Murâdî'de intikâl eyledi*²⁵⁴; *Bagdâd'da intikâl eyledi*²⁵⁵; *Tokuz yüz kırk tokuzda intikâl itmişdür*²⁵⁶

²²⁵ Vâlihî, 332.

²²⁶ Vâlihî-i Diger, 333.

²²⁷ Vâlî, 333.

²²⁸ Vecdî, 334.

²²⁹ Vücûdî, 334.

²³⁰ Vechî, 335.

²³¹ Vahdetî, 335.

²³² Vahdî, 335.

²³³ Vahyî, 336.

²³⁴ Vezni, 336.

²³⁵ Vasfî, 337.

²³⁶ Vuslatî, 338.

²³⁷ Vusûlî, 338.

²³⁸ Hâtifî, 340.

²³⁹ Hâdî, 341.

²⁴⁰ Hâşimî-i Diger, 343.

²⁴¹ Hicrî, 343.

²⁴² Hüdâyî-i Diger, 346.

²⁴³ Helâkî, 346.

²⁴⁴ Hilâlî, 347.

²⁴⁵ Hevâyî, 348.

²⁴⁶ Yetîm, 349.

²⁴⁷ Yahyâ Beg, 351.

²⁴⁸ Yakînî-i Diger, 354.

²⁴⁹ Yümnî, 355.

²⁵⁰ Yûsuf, 355.

²⁵¹ Ânî, 78.

²⁵² Hadîdî, 118.

²⁵³ Hızrî-i Diger, 139.

²⁵⁴ Dervîş-i Diger, 150.

²⁵⁵ 'Ahdî, 246.

²⁵⁶ Nihâlî, 327.

1.3. Mülk-i ademe sefer etmek

Mülk; diyâr, ev manasında, adem ise; yokluk ve hiçlik anlamındadır. Mülk-i ademe sefer etmek: ahirete göçmek, gitmek yolculuk yapmak anlamındadır. Riyâzî, bu tabiri sadece Basîrî-i Dîger (ö.941) biyografisinde kullanılmıştır.

"Mülk-i 'ademe sefer idüp..."²⁵⁷

1.4. Mushaf-ı Ömrü Hatm olmak

Hatm, Arapça tamamlamak, sona erdirmek ve bitirmek anlamındadır. Ölmek anlamına gelen bu tabir sadece Bâkî Efendi (ö.?) biyografisinde kullanılmıştır:

"Bin sekiz Ramazân'ında mushaf-ı 'ömri hatm olındukda"²⁵⁸

1.5. Teslîm-i rûh etmek

Ruhu teslim etmek, *Riyâzü'ş-Şu'arâ* tezkiresinde şair biyografilerinde 3 defa geçmiştir.

"Teslîm-i rûh ider"²⁵⁹; fi'l-hâl teslîm-i rûh ider²⁶⁰; teslîm-i rûh itmîşdür"²⁶¹

1.6. Şehîd olmak/ şehâdet olmak/ şerbet-i şehâdet içmek

Şehit bilindiği gibi kutsal bir dava, inanç veya ülkü uğrunda ölen kimsedir. Şehîd/ şehâdet olmak/şerbet-i şehâdet içmek tabiri Riyâzî tezkiresinde şair biyografilerinde 9 defa geçmiştir. Riyâzî'nin anlattığına göre şairler genelde seferler esnasında şehit olmuşlardır. Şehâdet, şehit olmak ölüm anlamında geldiği için bir ölüm tabiri olarak değerlendirilmiştir.

"Tokuz yüz yirmide şehîd olup²⁶²,... seferinde şehîd olmuşdur²⁶³; fâ'iz-i sa'âdet-i şehâdet olmuşdu²⁶⁴, harâmî elinden şerbet-i şehâdet içmişdi²⁶⁵, Biñ on birde Peşte seferinde şehîd oldu²⁶⁶, Kızılbaş seferinde şehîd oldu²⁶⁷; Budin'de şehîd olmuşdur²⁶⁸; Tokuz yüzde şehîd olmuşdur²⁶⁹; eşkiyâ-yı Türkmân müdafâ'asında şehîd oldu"²⁷⁰

1.7. Gark olmak

Gark, suya batma, boğulma anlamındadır. *Riyâzü'ş-Şu'arâ* tezkiresinde gark ifadesi şair biyografilerinde 4 defa geçmiştir.

²⁵⁷ Basîrî-i Dîger, 92.

²⁵⁸ Bâkî Efendi, 89.

²⁵⁹ Hâkânî, 132

²⁶⁰ Hüsrev, 137.

²⁶¹ Necâtî Beg, 315.

²⁶² Ca'fer Çelebi, 103

²⁶³ Cinânî-i Dîger, 109.

²⁶⁴ Dervîş Aga, 149

²⁶⁵ Sa'yî-i Dîger, 185.

²⁶⁶ Fidâyî, 254.

²⁶⁷ Ferâgî-i Dîger, 255.

²⁶⁸ Kemâlî, 280.

²⁶⁹ Monlâ Lutfî, 283.

²⁷⁰ Mehemed-i Dîger, 292.

"Mısr'a giderken gark olmuşdur²⁷¹; suda gark oldu²⁷²; Mısr'dan gelürken gark olmuşdur²⁷³; Manastır müderrisi olup giderken gark oldu"²⁷⁴

1.8. Terk-i dünyâ-yı fânî etmek

Terk-i dünyâ-yı fânî etmek tabiri de ölmek, dünyadan irtihâl etmek anlamında kullanılan bir ifadesidir. Bu tabir sadece Sâgarî (ö.930) biyografisinde geçmiştir.

"Terk-i dünyâ-yı fânî itmişdür"²⁷⁵

1.9. Dünyaya vedâ etmek/ Vedâ-ı âlem-i fenâ etmek/ Vedâ-ı cihân-ı fânî etmek

Bu tabirler de vefat etmek, ölmek anlamında kullanılan bir ölüm ifadesidir. Riyâzî, bu tabirleri 3 defa şair biyografilerinde kullanılmıştır.

"Dünyâya vedâ' itmiş idi²⁷⁶; vedâ'-ı 'âlem-i fenâ itmişdür²⁷⁷; Veda'-ı cihân-ı fânî idüp..."²⁷⁸

1.10. Göçmek

Göçmek, ahirete geçmek, göçmek anlamında kullanılan bir ölüm ifadesidir. Günümüzde kullanılan bir ölüm tabiridir. Riyâzî tezkiresinde sadece Sun'î-i Diger (ö.915) biyografisinde geçmektedir.

"Çok gitmeyüp göçmüşdi"²⁷⁹

1.11. Mevte rıza vermek

Bu tabiri de ölmek anlamına kullanılan bir ölüm ifadesidir. Tezkirede sadece Ubeydî (ö.981) biyografisinde geçmektedir.

"Mevte rızâ virmiş"²⁸⁰

2. Şiir Suretiyle Verilen Ölüm İfadeleri

Riyâzî, *Riyâzû'ş-Şu'arâ* tezkiresinde şair biyografilerinde ölüm ifadeleri kullanırken sadece mensur olarak kullanmamış aynı şekilde manzum olarak da ölüm ifadeleri kullanmıştır. Tezkirede, mısra şeklindeki ölüm tabirlerinin 68 defa geçtiği tespit edilmiştir.

"İnne'l-cennâti me'vâ rûhahu"²⁸¹

"Geçdi Âzerî Çelebi"²⁸²

"Yirin nûr ide bî-çün Enverî'nüñ"²⁸³

²⁷¹ Dânişî, 146.

²⁷² Tulû, 212.

²⁷³ Kabûlî, 269.

²⁷⁴ Nâmî-i Diger, 310.

²⁷⁵ Sâgarî, 174.

²⁷⁶ Şânî, 190.

²⁷⁷ Şükrî, 192.

²⁷⁸ Hayâlî-i Diger, 145.

²⁷⁹ Sun'î-i Diger, 209.

²⁸⁰ Ubeydî, 223.

²⁸¹ Ahmed Paşa, 47.

²⁸² Âzerî, 56.

"Sözi dilde Hayâli gözde kaldı"²⁸⁴

"Rûh-ı pâk-i Sehâbî'ye rahmet"²⁸⁵

"Mâte el-harîr"²⁸⁶

"Fevt-i Zîneti"²⁸⁷

"Mekke-râ dîd ü Hudâyî cân dâd"²⁸⁸

"Sühan-ver göçdi"²⁸⁹

"Re'yî be-reft ez-dünyâ"²⁹⁰

"Tâbe mesvâhu bi-envârî'l-celîl"²⁹¹

"Cihândan yaña cân atdı Revânî"²⁹²

"Pîrî Paşa'nuñ mekânın 'adn ide Hayy Vedûd"²⁹³

"Cân virüp oldı revân mülk-i bekâya Rûhî"²⁹⁴

"Gitdi cihân Sürûrî"²⁹⁵

"Kabr-i Sâlih cennet ola yâ îlâh"²⁹⁶

"Gitdi dünyâda kalmayup Sabrî"²⁹⁷

"Sun'î'ye rahmet ide Hayy Vedûd"²⁹⁸

"İzârî bî-ser ü pâ şüd der-în râh"²⁹⁹

"Yöneldüm cânib-i Hakk'a başı kaba yaluñ ayak"³⁰⁰

"Nihân oldı Cemâlî yüz tutup sıdk ile Allâh'a"³⁰¹

"Âh Dervîş Hâletî göçdi"³⁰²

"Göçdi hây Emri idi Mir Hüseyin'i Rûm'uañ"³⁰³

²⁸³ Enverî, 78.

²⁸⁴ Hayâlî Beg, 144.

²⁸⁵ Sehâbî, 177.

²⁸⁶ Kemâl Paşa-zâde Ahmed Efendi, 51.

²⁸⁷ Zînetî, 171.

²⁸⁸ Hudâyî, 136.

²⁸⁹ Zâtî, 156.

²⁹⁰ Re'yî, 158.

²⁹¹ Rûhî, 168.

²⁹² Revânî, 168.

²⁹³ Remzî, 165.

²⁹⁴ Rûhî-i Diger, 169.

²⁹⁵ Sürûrî, 178.

²⁹⁶ Sâlih Efendi, 202.

²⁹⁷ Sabrî, 205.

²⁹⁸ Sun'î, 208.

²⁹⁹ İzârî-i Diger, 225.

³⁰⁰ İshak Efendi, 58.

³⁰¹ Cemâlî-i Diger, 107.

³⁰² Dervîş Hâletî, 117.

"Kat' eyleyüp recâyı gitdi Ümîdî ey vây"³⁰⁴

"Dü gûne varmaludur mâtem-i iftirâka göre"³⁰⁵

"Bâkî Efendi gitdi 'ukbâya biñ sekizde"³⁰⁶

"Didiler gitdi göz yumdı Basîrî Beg bu dünyadan"³⁰⁷

"Cinân ola Ahî-zâde Efendi'nüñ câyı"³⁰⁸

"Neclü'l-mü'eyyed-i merhûm u mebrûr"³⁰⁹

"Mîreved be-behişt"³¹⁰

"Gitdi Sâ'î reh-i fenâyâ bu gün"³¹¹

"Gitdi Sırrî mülk-i 'ukbâya"³¹²

"Bekâyâ göçdi Sa'dü'd-dîn-i sâñ"³¹³

"Nâgehân göçdi Hâce Sa'dü'd-dîn"³¹⁴

"Döne döne gitdi 'ukbâya Semâ'î hey meded"³¹⁵

"Meskenüñ nûr ide Şem'î ol Ahad"³¹⁶

"Safâlar eyledi Sâfî cinâna basdı kadem"³¹⁷

"Âşık sefer eyledi cihândan"³¹⁸

"Azmî dârü'l-bekâyâ 'azm itdi"³¹⁹

"İçüp 'Ulvî bekâ câmını göçdi bezm-i mihnetden"³²⁰

"Göçdi biñ otuz bir Receb'i 'Abdü'l-hayy"³²¹

"Fi-cinâni'l-huldi süknâhu"³²²

"Fazlî öldi"³²³

³⁰³ Emrî, 69.

³⁰⁴ Ümîdî, 73.

³⁰⁵ Emîrî-i Diger, 74.

³⁰⁶ Bâkî Efendi, 89.

³⁰⁷ Basîrî-i Diger, 92.

³⁰⁸ Halîmî, 125.

³⁰⁹ Hâtemî, 130.

³¹⁰ Dânişî, 147.

³¹¹ Sâ'î, 173.

³¹² Sırrî-i Diger, 180.

³¹³ Sa'dî Efendi, 181.

³¹⁴ Sa'dü'd-Dîn Efendi, 182.

³¹⁵ Semâ'î, 187.

³¹⁶ Şem'î, 194.

³¹⁷ Sâfî, 202.

³¹⁸ 'Âşık, 215.

³¹⁹ 'Azmî Efendi, 228.

³²⁰ 'Ulvî, 241.

³²¹ Fâyizî, 253.

³²² Ganî Efendi, 250.

"Göçdi Fuzûlî"³²⁴

"Fikrî be-reft"³²⁵

"Fevrî be-reft"³²⁶

"Gıtdi 'adem diyârına Fehmî gibi vücûd"³²⁷

"Gıtdi hayfâ bilinmedi Kadri"³²⁸

"Âh rihlet-i Kurbî"³²⁹

"Lami'î'nüñ Hakk ide rûhını şâd"³³⁰

"Hilâf vâki' bûd"³³¹

"Geşt târîh-i vefâteş ve le-kad mâte şehîd"³³²

"Me'âlî kıldı cânın Hakk'a teslîm"³³³

"Müttakî kıldı bu gün 'azm-i bekâ"³³⁴

"Fâtîha Mahmûd Efendi rûhına"³³⁵

"Çeşmüñi yumduñ cihândan Merdümî hayfâ vâh"³³⁶

"Mesîhî fevt şod"³³⁷

"Meşâmî'ye ecel bûyi irişdi"³³⁸

"Füc'eten Zekeriyâ Efendi göçdi hemân"³³⁹

"Didiler gitdi dilde nâmı kaldı Nâmî'nüñ"³⁴⁰

"Vefât itdi Nâmî"³⁴¹

"Gıtdüñ Necâtî âh"³⁴²

"İlahî rahmet eyle Mustafâ'ya"³⁴³

³²³ Fazlî, 257.

³²⁴ Fuzûlî, 260.

³²⁵ Dervîş Fikrî, 263.

³²⁶ Fevrî, 265.

³²⁷ Fehmî Çelebi, 266.

³²⁸ Kadri Çelebi, 272.

³²⁹ Kurbî, 274.

³³⁰ Lâmi'î, 283.

³³¹ Monlâ Lutfî, 283.

³³² Monlâ Lutfî, 284.

³³³ Me'âlî, 286.

³³⁴ Müttakî, 288.

³³⁵ Medhî, 295.

³³⁶ Merdümî, 295.

³³⁷ Mesîhî, 297.

³³⁸ Meşâmî, 298.

³³⁹ Meylî, 304.

³⁴⁰ Nâmî-i Diger, 309.

³⁴¹ Nâmî-i Diger, 310.

³⁴² Necâtî Beg, 314.

"Mâte kutbü'l-'ârifin"³⁴⁴

"Didi hâtif vây gitdi Vuslatî"³⁴⁵

"Kabrini nûr eyle yâ Rabbe'l-enâm"³⁴⁶

"Rûh-ı Mama-zâdeye rahmet ola"³⁴⁷

"Cihândan göçdi eyvâ Üsküdarî Hâşimî-i miskîn"³⁴⁸

3. Sanat Suretiyle Verilen Ölüm İfadeleri

Bu kısımda Riyâzî, şairlerin ölüm tasviri yaparken sanatlı bir şekilde ifadeler kullandığı görülmüştür. Riyâzî, ölüm ifadeleri aktarırken ağıdalı bir dil kullanmıştır. Kelimelerin çoğu Arapça ve Farsça kökenlidir. Bu bölümde başlık olarak 15 ölüm ifadesi bulunmaktadır. Burada bulunan bazı ölüm ifadelerinin sadece bir yerde geçtiği tespit edilirken bazılarının ise birden fazla tekrar edildiği tespit edilmiştir. Bu tarz ölüm ifadeleri metinde 23 defa geçmiştir.

3.1. Cihân-ı bî-vefâya bedrûd etmek/ hîz-i bâd-ı cihân-ı bî-vefâ etmek/ nâ-murâd u nâ-kâm bedrûd-ı cihân-ı bî-vefâ etmek

"Hîz-i bâd-ı cihân"³⁴⁹-ı bî-vefâ itdükde³⁵⁰; cihân-ı bî-vefâya bedrûd itmişdür³⁵¹; nâ-murâd u nâ-kâm bedrûd-ı cihân-ı bî-vefâ itmişdi"³⁵²

3.2. Müddet-i 'ömri encâma ve rûz-ı vücûdî şâma erişmek

"Müddet-i 'ömri encâma ve rûz-ı vücûdî şâma irüşdükde..."³⁵³

3.3. Sermest-i câm-ı fenâ olmak

"Sermest-i câm-ı fenâ olmuş idi"³⁵⁴

3.4. 'Âzim-i vahdet-âbâd-ı 'âlem-i bekâ olmak

"'Âzim-i vahdet-âbâd-ı 'âlem-i bekâ olmuşdi"³⁵⁵

3.5. Rûh-ı revânı taht-revân-ı tâbût ile 'azm-i diyâr-ı bekâ etmek

"Biñ dört târîhinde rûh-ı revânı taht-revân-ı tâbût ile 'azm-i diyâr-ı bekâ idüp..."³⁵⁶

³⁴³ Nişânî, 316.

³⁴⁴ Vâlihî-i Diger, 333

³⁴⁵ Vuslatî, 338.

³⁴⁶ Vusûlî, 338.

³⁴⁷ Hâdî, 341.

³⁴⁸ Hâşimî-i Diger, 343.

³⁴⁹ Vuslatî, 338.

³⁵⁰ Kemâl Paşa-zâde Ahmed Efendi, 51.

³⁵¹ Ahmed Çelebi, 52.

³⁵² Ümîdî, 72.

³⁵³ İshak Efendi, 58

³⁵⁴ Câmî-i Diger, 100.

³⁵⁵ Bekâyî, 92.

³⁵⁶ Fehmî, 266.

3.6. Dîde-i bîdârı hâb-ı ecel ile beste olmak

*"Dîde-i bîdârı hâb-ı ecel ile beste oldu"*³⁵⁷

3.7. Hîz-i bâd-ı harâb-âbâd-ı 'âlem-i fânî etmek

*"Hîz-i bâd-ı harâb-âbâd-ı 'âlem-i fânî itdükde..."*³⁵⁸

3.8. Hîz-i bâd-ı cihân-ı pür-şer ü şûr etmek

*"Hîz-i bâd-ı cihân-ı pür-şer ü şûr itdükde..."*³⁵⁹

3.9. Kâtib-i ecel deyn-i nakd-i revânı teslim etmek

*"Kâtib-i ecel deyn-i nakd-i revânı teslim itdi"*³⁶⁰

3.10. Bedrûd-ı cihân-ı fânî etmek

"Bedrûd-ı cihân-ı fânî itmişdür"³⁶¹; bedrûd-ı cihân-ı fânî itmişler idi"³⁶²; tokuz yüz yirmi ikide bedrûd-ı cihân-ı fânî itmişdür"³⁶³; tokuz yüz yetmiş beşde bedrûd-ı cihân-ı fânî itmişidi"³⁶⁴; Biñ dörtde bedrûd-ı cihân-ı fânî itmişdür"³⁶⁵

3.11. Semend-i 'ömr-i serî'î müsâdefe-i seng-pâre-i râh-ı ecel ile ayakdan düşmek

*"Semend-i 'ömr-i serî'î müsâdefe-i seng-pâre-i râh-ı ecel ile ayakdan düşmişdür"*³⁶⁶

3.12. Murg-ı revânı şâhsâr-ı gülşen-i cinânda âşiyâne-sâz olmak/ Murg-ı revânı âşiyân-ı kadîmi ârâm-gâh etmek

*"Murg-ı revânı şâhsâr-ı gülşen-i cinânda âşiyâne-sâz Olmış"³⁶⁷; Murg-ı revânı âşiyân-ı kadîmi ârâm-gâh itmişdi"*³⁶⁸

3.13. Tünd-bâd-ı satvet-i kahramânîsi hirmen-i vücâdını bâd-ı fenâyâ vermek

*"Tünd-bâd-ı satvet-i kahramânîsi hirmen-i vücâdını bâd-ı fenâyâ virmiş"*³⁶⁹

3.14. hayr-bâd-ı meclis-i fânî ve 'azm-i behîşt-i câvidânî eylemek

*"hayr-bâd-ı meclis-i fânî ve 'azm-i behîşt-i câvidânî eylemişdür"*³⁷⁰

3.15. Leclâc-ı dagal-bâz-ı ecel ol beydak-ı nat'-ı hüneri hânei kabre sürmek

*"Leclâc-ı dagal-bâz-ı ecel ol beydak-ı nat'-ı hüneri hânei kabre sürmişdür"*³⁷¹

³⁵⁷ Bîdârî, 96.

³⁵⁸ Sa'dü'd-Dîn Efendi, 182.

³⁵⁹ Kadri Çelebi, 272.

³⁶⁰ Hasan Efendi, 120.

³⁶¹ Huzûrî, 122.

³⁶² Hamdî, 127.

³⁶³ Hâtemî, 130.

³⁶⁴ Rahmî, 161.

³⁶⁵ Sâ'î, 173.

³⁶⁶ Serî'î, 179.

³⁶⁷ Şeyhî-i Diger, 198.

³⁶⁸ Kadîmî, 273.

³⁶⁹ 'Adnî, 224.

³⁷⁰ Meylî-i Diger, 305.

³⁷¹ Nüvîdî, 327.

Sıra	Kullanılan Ölüm İfadesi	Tezkirede Geçen Sayısı
1	Sade İfadelerle Verilen Ölüm Tabirleri	280
2	Şiir Suretiyle verilen Ölüm İfadeleri	68
3	Sanat Suretiyle verilen Ölüm İfadeleri	23
Toplam		371

Tablo 1: Riyâzû'ş-Şu'arâ Tezkiresinde Geçen Ölüm İfadelerinin Sayısı.

Tabloda geçen ölüm ifadeleri, *Riyâzû'ş-Şu'arâ* tezkiresine dayanarak genel biçimde ölüm ifadelerinin sayısını vermiştir. Metinde kullanılan ölüm ifadeleri üç Gruba ayrılmıştır: birinci grup; basit olan ölüm ifadeleri, bu bölüm 11 dala metinde tekrar sayısıyla birlikte bu şekilde bölünmüştür: Fevt olmak 250, intikal etmek 6, mülk-i ademe sefer etmek 1, ömrü hatim olmak 1, teslîm-i rûh etmek 3, şehîd olmak 9, gark olmak 4, terk-i dünyâ-yı fânî 1, dünyaya vedâ etmek 3, göçmek 1, mevte rıza vermek 1. Toplam olarak 280. İkinci grup ise; şiir olarak verilen ölüm ifadeleridir. Bu bölümde 68 mısra verilmiştir. Üçüncü gruba gelirse; sanat suretiyle verilen ölüm ifadeleridir. Bu bölüm 15 tabirden oluşmaktadır. Bu kısımda bazı tabirler metinde bir defa geçmektedir. Örneğin; “Sermet-i câm-ı fenâ olmak”, bazıları ise birden fazla geçmişti, örneği; “Bedrûd-ı cihân-ı fânî etmek”. Üçüncü bölümde ölüm ifadelerinin sayısı 23'tür.

Ayrıca *Riyâzû'ş-Şu'arâ* tezkiresini incelerken Riyâzî tarafından 116 şaire dair, şair biyografisinde ölümle ilgili bilgi verilmediği görülmüştür. Bu şairler isimleri ve sayfa numaralarıyla birlikte aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Şair	Sayfa Sayısı
Fatih Sultan Mehmet	S.27
Sultan Bayezid Han	S.28
Sultan Selim Han	S.30
Sultan Süleyman Han	S.33
Sultan Selim Han-ı Sani	S.37
Sultan Murad Han	S.38
Sultan Mehmed Han-ı Salis	S.39
Ahmed-i Diger	S.52
Beligi	S.93
Behişt-i Diger	S.95
Beyazi	S.95
Beyan-i Diger	S.96
Cami Beg	S.99
Celili-i Diger	S.104
Hafız	S.111
Haleti Efendi	S.113
Hariri	S.118
Harimi	S.118
Hasan Çelebi	S.120
Hıfzi-i Diger	S.123
Hamdi Diger	S.127
Hayati	S.128
Hurrem paşa	S.136
Halili	S.139
Hayli	S.145
Deruni	S.147
Dilri	S.151

Rif'ati	S.163
Zari-i Diger	S.171
Sa'i-i Diger	S.174
Sami	S.174
Servi	S.178
Sa'di	S.182
Selman-ı Diger	S.185
Süluki	S.186
Seliki	S.186
Suzi	S.187
Suzi	S.188
Seyfi	S.189
Sami	S.190
Sami-i Diger	S.190
Şavuri	S.191
Şefi'i	S.192
Şemsi	S.193
Şuri-i Diger	S.195
Şevki	S.195
Şöhreti-i Mevlevi	S.196
Şühudi	S.197
Şehhi-i Diger	S.198
Sadık-ı Diger	S.201
Subhi-i Diger	S.204
Sabri-i Diger	S.205
Sıdki	S.206
Sun'i-i Diger	S.209
Tifli	S.212
Zuhuri	S.212
Zarifi	S.213
'Aşıkî	S.215
'Ali-i Diger	S.219
'Abdi	S.219
'Abdi-i Diger	S.220
'Arşi	S.226
'Aziz Efendi	S.229
'Aşki-i Diger	S.231
'Ata-yı Diger	S.232
'Atayi	S.232
'Atayi-i Diger	S.234
'Ului-i Diger	S.241
'Ali	S.242
'Anka	S.245
'Ayani	S.246
Gınayi	S.249
Fani	S.250
Fani-i Diger	S.251
Feragi	S.254
Feridi	S.256
Füsuni	S.256
Fikri	S.262
Fehmi-i Diger	S.266

Kani'i	S.268
Kabili	S.269
Kudsi	S.273
Kıvami	S.275
Kıyasi	S.275
Kerimi	S.278
Kesbi	S.278
Keşfi	S.278
Keşfi-i Diger	S.279
Kemal	S.279
Kevseri	S.281
Keyfi Çelebi	S.281
Mehemmed Efendi	S.290
Mehemmed-i Diger	S.292
Muhyi-i Diger	S.293
Muhlisi	S.294
Mu'idi	S.298
Mu'ini	S.299
Mirek Tabib	S.302
Meyli-i Diger	S.304
Nadiri	S.305
Nergisi	S.315
Nagami	S.318
Nef'i	S.319
Niyazi-i Diger	S.330
Vacidi	S.331
Vücudi	S.334
Vahidi	S.335
Visali	S.336
Visali-i Diger	S.336
Veysi	S.339
Haşimi	S.341
Hicri-i Diger	S.343
Hüdayi	S.344
Mimmeti	S.347
Yahya Efendi	S.351
Yakini	S.354

Tablo 2: Riyâzü'ş-Şu'arâ Tezkiresinde Haklarında Ölüm İfadeleri Yazılmayan Şairler.

Yukarıda bulunan şairlerin Riyâzî tarafından biyografileri aktarılırken ne ölüm tarihleri ne de ölüm ifadeleri verilmiştir. Ayrıca tezkirede ilk bulunan Osmanlı şair sultanların biyografilerinde de ölüm ifadelerinin kullanılmadığı görülmektedir. *Riyâzü'ş-Şu'arâ* tezkiresinde 423 şair biyografisi bulunmaktadır. Ancak 307 şair biyografisinde ölüm ifadesi kullanılmış, 116 şair biyografisinde ise ölüm tabiri geçmemektedir. Yukarıda bulunan sayfa numaraları *Namık Açıköz* tarafından hazırlayan "*Riyâzî Muhammed Efendi Tezkiretü'ş-Şu'arâ*" adlı esere dayanarak verilmiştir.

Sonuç

Şairler, tezkire ve divanlarda her zaman ölüm konusuna yer vermişlerdir. XV. Yüzyıldan XX. Yüzyıla kadar yazılmış tezkirelerde şairlerin çoğunun ölümüne dair bilgi verilmekte ve ölüm ifadelerinin kullanıldığı görülmektedir. Bulunan bazı ölüm ifadeleri sade bir şekilde kullanılırken bazıları ise sanatlı bir üslup içermektedir.

Şiirlerinde genellikle devrin geçerli olan kelimelerini kullanan Riyâzî, zaman zaman atasözleri ve deyimlerle de şiirlerini süslemiştir. Vezin, kâfiye ve belagat açısından devrinin ortalama şairleri seviyesinden nispeten daha iyi olduğu açıkça söylenebilir. Buna dayanarak bu çalışmanın odaklandığı ölüm ifadelerine bakıldığında Riyâzî'nin, ölümü çeşitli tabirler ve tasvirlerle kullandığı fark edilir (Açıkgöz, 2017;4).

Bu çalışmada Riyâzî'nin şairlerin ölümlerini anlatırken kullandığı ifadeler üzerinde durulmuştur. *Riyâzü'ş-Şu'arâ* tezkiresinde 423 şair biyografisi bulunmaktadır. Metinde 307 şair biyografisinde ölüm ifadesi kullanılmış, diğer 116 şairin hakkında ölüm tabiri kullanılmamıştır. Bu ifadeler üç bölümde sınıflandırılmıştır. Basit olan ifadelerin sayısı diğer ifadelere göre fazladır. Basit ifadelerden en fazla kullanılan ifade “fevt olmak” ifadesidir, metinde 250 defa tekrar edilmiştir.

Tezkirede geçen ifadeler sadece mensur olarak geçmemiş ayrıca manzum şeklinde de 68 ifade kullanılmıştır. Bazıları Riyâzî'ye ait diğerlerinin ise başka şairlere ait olduğu görülmektedir. Bu kısımda yer alan ifadeler “şiir suratiyle verilen ölüm ifadeleri” başlığı altında verilmiştir. Mısralarda büyük oranda yer alan Arapça ve Farsça kelimelerin varlığı kullanılan dilin ağır olduğunu ortaya koymaktadır.

Metinde ölümle ilgili yaklaşık 94 farklı ölüm ifadesi kullanıldığı tespit edilmiştir. Bazıları tekrar edilmiş, bazıları sadece bir kere kullanılmıştır. Genel olarak kullanılan ölüm ifadeleri tekrar sayısı ile birlikte tablo 1’de gösterilmiştir. Son olarak bu gibi çalışmalara okurlar kolay bir şekilde ulaşsınlar diye tezkirede geçen ama ölüm ifadeleri verilmeyen şairlerin isimleri ve buldukları sayfa numarası tablo 2’de gösterilmiştir.

KAYNAKÇA

- Açıkgöz, Namık (2017). *Riyâzî Muhammed Efendi Tezkiretü'ş-Şu'arâ*. Ankara, T. C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü.
- Bahadır, S. Cem. (2019). *Meşâ'irü'ş Şuarâ'da “Ölüm”ü Tanımlayan İfadeler - II “Ölümün” Sanatlı İfadelerle Tasvir Edildiği Şair Biyografileri*. *Hikmet - Akademik Edebiyat Dergisi*, (10), 28-46.
- Bahadır, S. Cem. (2022). “Künhü'l-Ahbâr’ da Ölümü Tanımlayan İfadeler”. *Divan Edebiyatı Araştırmaları Dergisi*, Prof. Dr. Kemal Yavuz Armağanı, 1260-1274.
- Rjoub, B. (2022). “XVII. Yüzyıl Bazı Osmanlı Şairlerinin Meslekî Vazîfeleri Üzerine Bir İnceleme”. *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 5 (2), 404-423.
- Tavukçu, O. Kemal. (2009). “Türk Edebiyatı'nda Ölüm Şiirlerinin Bazı Üslup Özellikleri”. *Motif Akademi Halkbilimi Dergisi*, 2 (3-4), 59-73.